

Gümrükte Gündem

Sercan Bahadır
Yakup Güneş

Geçtiğimiz günlerde 2015-2017 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program (OVP) açıklandı. Büyüme performansını yükseltirken cari işlemler açığını düşürmeye devam etmek, enflasyon hedefine ulaşmak ve böylece makroekonomik ve finansal istikrarı güçlendirmek OVP'nin temel amaçları olarak belirlendi. Özellikle ithalat (olumsuz etki) ve ihracat (olumlu etki) işlemlerindeki gelişmeleri de içine alan cari işlemler açığının azaltılması bu OVP'nin gümrük tarafını ilgilendiren kısmı olarak karşımıza çıkmaktadır. İthalatın azaltılarak ihracatın artırılmasının cari işlemler dengesini olumlu etkileyeceğini belirtmek isteriz.

OVP'de cari işlemler açığının azaltılmasında, ithalata olan bağımlılığın azaltılması ve yüksek katma değerli ürünlerin ihracatının artırılması temel amaç olarak belirtilmektedir. Bu kapsamda; ithalata bağımlılığı ve teknoloji yoğunluğu yüksek olan sanayi girdilerinin yurt içinde üretilmesini sağlayacak yatırımların desteklenmesi ile ithalatta piyasa gözetimi ve denetim sisteminin etkinliğinin artırılarak ithal ürünlerin teknik düzenlemelere uygun ve güvenli olmalarının sağlanması amaçlanmaktadır.

OVP'de belirtilen cari işlemler açığının ve ithalata bağımlılığın azaltılması amacının, ithalatta koruma önlemlerinin artırılması şeklinde bir yansıması olacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Aralık ayında ve 2015 yılında bu kapsamda yapılacak düzenlemeler "gümrükte gündem" olmuş ve olmaya devam edeceği düşüncesindeyiz.

Aralık ayında öne çıkan Gümrükte Gündem konularının detayları aşağıda yer almaktadır.

Akaryakıt ürünlerinin antrepo işlemleri

2 Aralık 2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile petrol ve akaryakıt olarak tanımlanan (sıvılaştırılmış petrol gazı dahil) eşyaların antrepo işlemlerine yönelik önemli değişiklikler yapılmıştır.

Bu değişikliklere göre;

- Petrol ve akaryakıt olarak tanımlanan ve dökme olarak gelen eşyadan (sıvılaştırılmış petrol gazı dahil), ham petrol ile yurt dışına transit edilecek eşya dışındakilerin depolanmasına yönelik akaryakıt antrepосу açma ve işletme yatırım izin talepleri değerlendirmeye alınmayacaktır.
- Ham petrol ile yurt dışına transit edilecek eşya hariç olmak üzere, petrol ve akaryakıt olarak tanımlanan ve dökme olarak gelen eşya (sıvılaştırılmış petrol gazı dahil) akaryakıt antrepolarına konularak antrepo rejimine tabi tutulamayacak ve doğrudan eşyanın tabi tutulacağı gümrük rejimi hükümleri (örneğin serbest dolaşım giriş rejimi) çerçevesinde işlem yapılacaktır.
- Akaryakıt antrepосу tanklarına konulan yurt dışına transit edilecek eşyanın transit rejimi dışında bir gümrük rejimine tabi tutulmasına ve transit rejimi dışında bir gümrük rejimine tabi tutulmak üzere başka akaryakıt antrepосу tanklarına aktarılmasına izin verilmeyecektir.
- Sayaç sistemine geçiş süreci ile ilgili olarak, petrol ve akaryakıt olarak tanımlanan dökme eşyanın (sıvılaştırılmış petrol gazı dahil) miktarını tespit edecek olan sayaç sisteminin 15 Şubat 2015 tarihine kadar kurulması gerekmektedir.

Yurt dışına transit edilecek eşyanın depolandığı akaryakıt antrepo tanklarının tesisteki diğer akaryakıt tanklarıyla bağlantısı bulunmayacaktır.

Antrepolarda teminat uygulaması

2 Aralık 2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile Onaylanmış Kişi Statü Belgesi (OKSB) ve Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası (YYS) sahibi şirketlerin C ve E tipi antrepoları hariç (bu kişiler bu antrepolarda götürü teminat uygulamasından yararlanabilirler) antrepo işlemlerinde götürü teminat uygulaması sonlandırılmıştır.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 14.12.2014 tarihli Olurları ile antrepolardaki teminat uygulamasına ilişkin yeni düzenleme yapılmıştır. Bu düzenleme ile 17.12.2014 tarihinden itibaren akaryakıt antrepoları dışındaki antrepolardaki teminat işlemleri ile ilgili olarak; her bir antrepo bazında 01.01.2015 tarihine kadar 100.000 Avro sabit teminat ve bu teminata ilave olarak ayrıca aşağıdaki şekilde teminat alınması düzenlenmiştir:

- Antrepolara et ve et ürünleri (2. ve 16. fasıllarda sınıflandırılan), çay, muz, tütün ve tütün ürünleri, alkollü içki, mısır, cin mısırı, ceviz (kabuklu veya kabuksuz), badem (kabuklu veya kabuksuz), antep fıstığı (kabuklu veya kabuksuz) ile yer fıstığının (tohumluk, kabuklu veya kabuksuz) konulması durumunda eşyadan alınması gereken teminatın, eşyaya ilişkin toplam vergilerin % 25'i kadar olması,
- Antrepoya konulacak diğer eşyadan alınması gereken teminatın ise eşyaya ilişkin toplam vergilerin % 10'u kadar olması,
- 01.01.2015 tarihine kadar 100.000 Avro tutarındaki teminatın verilmemesi durumunda söz konusu teminat verilmeye kadar antrepoya eşya alınmasına izin verilmemesi.

Diğer yandan ÖTV'ye tabi araçların antrepoya alınması aşamasında ÖTV'nin de teminata bağlanması ile ilgili olarak, Doğu Marmara Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü tarafından Gebze Gümrük Müdürlüğüne gönderilen yazıda; ÖTV Kanunu'na ekli (II) sayılı listede yer alan araçların antrepo rejimine tabi tutulması halinde, bu araçlara ilişkin ÖTV'nin de diğer ithalat vergileri ile birlikte teminata bağlanması gerektiği ifade edilmiştir.

İhracatçı birliklerinin dahilde işleme rejimi kapsamındaki yetki ve görevlerinin Ekonomi Bakanlığı taşra teşkilatına devredilmesi

Ekonomi Bakanlığınca 10.12.2014 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 2014/8 sayılı Tebliğ ile Dahilde İşleme Rejimine İlişkin İşlemlerin Bilgisayar Veri İşleme Tekniği Yoluyla Yapılmasına Dair Tebliğ'de (İhracat: 2007/2) değişiklik yapılarak 2007/2 sayılı Tebliğ'de geçen (ek 2 hariç); "ihracatçı birlikleri genel sekreterliği" ibareleri "bölge müdürlüğü" olarak değiştirilmiştir. "Bölge Müdürlükleri"nin, Ekonomi Bakanlığı taşra teşkilatında yer alan; Marmara Bölge Müdürlüğü, Batı Anadolu Bölge Müdürlüğü, Güney Anadolu Bölge Müdürlüğü, İç Anadolu Bölge Müdürlüğü, Batı Karadeniz Bölge Müdürlüğü, Doğu Karadeniz Bölge Müdürlüğü, Doğu Anadolu Bölge Müdürlüğü, Güneydoğu Anadolu Bölge Müdürlüğü'nü ifade ettiği kaydedilmiştir.

Buna göre; dahilde işleme rejimi çerçevesinde İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerince yerine getirilmekte olan;

- Sisteme firma tanımlanması,
- Kullanıcı yetkilendirilmesi,
- Aracı ihracatçı kullanımına izin verilmesi,
- Temsilci aracılığıyla ithalata izin verilmesi,
- İhracat taahhüdünün kapatılması,

gibi belli başlı yetki ve görevlerin 1 Ocak 2015 tarihinden itibaren Ekonomi Bakanlığı taşra teşkilatına devredileceği anlaşılmaktadır.

Dolaşım belgelerinin basımı, dağıtımı, satışı ve takibi konusunda Türkiye İhracatçılar Merkezine yetki verilmesi

Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca 20.12.2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 120 ve 123 seri numaralı Tebliğler ile 70 ve 77 seri no.lu Gümrük Genel Tebliğleri'nde (Gümrük İşlemleri) değişiklikler yapılarak A.TR dolaşım belgeleri, EUR.1 ve EUR-MED dolaşım sertifikaları, Form.A belgeleri ve menşe şahadetnamelerinin basım ve dağıtımı konusunda TOBB ve Konfederasyona ek olarak Türkiye İhracatçılar Meclisi de yetkilendirilmiştir.

Ayrıca, basımı ve dağıtımı yapılacak olan A.TR, EUR.1 ve EUR-MED dolaşım sertifikaları, Form.A belgeleri ve menşe şahadetnamelerinin satış ve onay ücretleri TOBB tarafından belirlenmekte iken, anılan Tebliğler ile söz konusu yetki Gümrük ve Ticaret Bakanlığına devredilmiştir.

Diğer taraftan, İhracatçı Birlikleri anılan belgelerin düzenlenmesi ve onaylanması konusunda, yetkili kuruluşlar arasına dahil edilmiştir.

Söz konusu değişiklikler yayımı tarihinde (20.12.2014) yürürlüğe girmiştir.

Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin (YGM) antrepolar üzerindeki yetki alanının kısıtlanmasının durdurulması

5 seri numaralı Gümrük Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerince AN6, AN7, AN8 ve AN9 kodlu antrepolara eşya girişine, antrepolardan eşya çıkışına, gümrük yükümlülüğü sona erdikten sonra varsa ilgili kurumlarca yapılacak kontrol sonuçlarına göre gümrük gözetiminin sonlandırılmasına, antrepoların sayımına ve antrepo rejimine tabi eşyanın elleçlenmesine ilişkin tespit işlemleri ile ilgili hükümler yürürlükten kaldırılmış; ilgili tespit kodlarına konu işlemler gümrük müdürlüğüne gerçekleştirilmeye başlanmıştı. Ancak, Danıştay 15'inci Dairesinin 18.12.2014 günlü 2014/9839 Esas No.lu Kararı ile anılan Tebliğ değişikliğinin yürütülmesi durdurulmuştur.

Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından 31.12.2014 tarihinde yayımlanan, 2014/30 sayılı Antrepolarda Yapılacak İşlemler konulu Genelge ile yeni duruma göre işlemlerin nasıl yürütüleceği belirtilmiştir. Buna göre:

- Bu tarihe kadar antrepolarda görevlendirilmiş memurlar görevlerini yapmaya devam edecek, henüz görevlendirilmemiş antrepolarda ise memur görevlendirilmesi 31.12.2014 tarihine kadar tamamlanacak,
- Memurların sorumluluklarının belirlenmesi ve netleştirilmesini teminen antrepoların sayımı yapılmaya devam edilecek ve 31.12.2014 tarihine kadar işlemler tamamlanacak,
- Antrepolara eşya alımında, antrepolardan eşya çıkarılmasında ve antrepodan sevk işlemlerinde, sistem üzerinde yapılması gereken işlemler görevli memurlarca yerine getirilecek,
- Görevli memurlarca yapılacak işlemler 2014/1 sayılı İç Genelge'de belirtilmiş olup, bu işlemler gümrük memurlarınca yapılmaya devam edilecek,
- Antrepodaki tüm işlemlerin mevzuata uygun şekilde yürütülmesinde gümrük müdürü ve bölge müdürü de sorumludur,
- YGM'ler gümrük mevzuatı uyarınca kendilerine yüklenen iş ve işlemleri yerine getirmeye devam edecekler,
- Memurun yanı sıra YGM'nin bulunduğu antrepolarda YGM'ler de antrepoya ilişkin kilitlere sahip olacaklar,
- 2012/33 sayılı Genelge eki rehber uyarınca antrepoda tutanak düzenlenmesi gereken tüm işlemlerde işletici, görevli memurlar ve YGM müştereken tutanakları imzalayacaklar,
- YGM tarafından, antrepoların gümrük mevzuatı uyarınca yeterliliği teknik donanımları kontrol edilecek, tespit edilen eksiklikler gereğinin yapılması için gümrük idaresine bildirilecek,
- YGM'lerce de antrepoda yer alan kamera sistemlerinin ve teknik donanımların belirlenen niteliklere uygunluğu sürekli olarak kontrol altında tutulacak.

Gümrük Kanunu ve Gümrük Yönetmeliği'nin bazı maddelerinde yer alan tutarların yeniden belirlenmesi

2014 yılı için yeniden değerlendirme oranının % 10,11 (on virgöl on bir) olarak tespit edilmiş olmasından sonra, Gümrük Kanunu ve Gümrük Yönetmeliği'nin bazı maddelerinde yer alan tutarlar 5 Aralık 2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Gümrük Genel Tebliği (Seri No.119) ile yeniden belirlenmiştir.

Buna göre;

- Gümrük Kanunu'nun 241'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan ve 2014 yılı için 78,00 TL olarak uygulanan usulsüzlük cezası 85,00 TL'ye;
- Fazla çalışma ücretinin, ihracat işlemleri için 5,00 TL'den 7,48 TL'ye; diğer işlemler için 12,00 TL'den 17,95 TL'ye;
- Türk plakalı kamyonlar için fazla çalışma ücretinin kamyon başına ihracat için 12,00 TL'den 17,95 TL'ye; diğer işlemler için 19,00 TL'den 28,43 TL'ye;

yükseltilmiştir.

“Yükümlü Kayıt ve Takip Sistemi”ne geçilmesi

20 Aralık 2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Gümrük Genel Tebliği (Yükümlü Kayıt ve Takip Sistemi) (Seri No:1)" ile gümrük işlemlerine ilişkin olarak elektronik ortamda beyanda bulunmak isteyen gerçek/tüzel kişilerin ve bu kişiler hesabına gümrük idarelerinde doğrudan veya dolaylı temsil yoluyla işlem yapma yetkisini haiz kişilerin bilgilerinin elektronik ortamda takibi ve kontrolü ile bu bilgilerden risk analizi yapılması, inceleme ve soruşturmalarda yararlanılması amacıyla kullanılan Yükümlü Kayıt ve Takip Sistemine kayıtların yapılması, güncellenmesi ve gümrük idaresince kontrolüne ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Bu usul ve esaslara göre;

- Elektronik ortamda beyanda bulunmak isteyen gerçek/tüzel kişi veya temsilciler BİLGE kullanıcı kodu ve şifresi kullanılarak, Bakanlığın resmi internet sitesinde yayımlanan link üzerinden giriş yapabilmekte ve bilgilerini elektronik imza ile imzalayarak sisteme kaydedilmektedirler. Bu kayıt gümrük idaresinin onayına tabi bulunmaktadır.
- Kayıt yapıldıktan sonra kaydedilen bilgilerin değişmesi veya vekâlet sürelerinin uzatılması durumunda sistemde gerçek/tüzel kişi veya kaydı yapan temsilci tarafından güncelleme veya vekâlet süre uzatımı işlemi yapılabilmektedir. Bu işlemler gümrük idaresinin onayına tabi bulunmaktadır.
- Yükümlü Kayıt ve Takip Sistemine ilk defa kaydolacak gerçek/tüzel kişi veya temsilci tarafından sisteme girilen bilgilerin onaylanmasını teminen, gerçek kişilerin nüfus cüzdanı, pasaport, onaylı nüfus kayıt örneği vb. kimliği tevsik edici belge ile tüzel kişilerin ise güncel Ticaret Sicil Gazetesinin ya da Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Sicil Gazetesinin aslı veya noter onaylı suretleri veya Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi Müdürlüğünce ya da Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Sicil Müdürlüğünce veya Müdürlüğün yetkili kılaacağı ve kendisine elektronik iletişim araçları veya diskler vasıtasıyla iletilmiş bulunan odalarca onaylı örneği ile birlikte herhangi bir gümrük idaresine başvuruda bulunabilmektedir.
- Diğer yasal düzenlemelerle ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere, sistemde gerekli değişiklikleri veya güncellemeleri yapmadığı tespit edilen gerçek/ tüzel kişi ve/veya temsilcisi hakkında durumu tespit eden gümrük idaresince Gümrük Kanunu'nun 241 inci maddesinin birinci fıkrasına göre işlem yapılacaktır.

Halen kullanılmakta olan Firma Dosyası Takip Programının uygulanmasına 4 ay daha devam edilecek olup bu süre zarfında Yükümlü Kayıt ve Takip Sistemine kayıt yaptırmayan gerçek ve tüzel kişiler ile bu kişiler hesabına gümrük idarelerinde doğrudan veya dolaylı temsil yoluyla işlem yapma yetkisini haiz kişilerin elektronik ortamda beyanda bulunmasına müsaade edilmeyecektir.

Suudi Arabistan'a ihracatta düzenleme

Ekonomi Bakanlığı tarafından 23.12.2014 tarihinde yayınlanan açıklamada; Suudi Arabistan'ın Ankara'daki Büyükelçiliğinden alınan bir notada; Suudi Arabistan'a yapılacak ihracat işlemlerine ait ticari fatura ve menşe şahadetnamelerinin Suudi Arabistan makamlarına elektronik ortamda iletilmesi uygulamasının 21 Ocak 2015 tarihinden itibaren uygulamaya gireceği ve bu tarihe dek ilgili sisteme kayıt yapmayan ve ürünlerinin kargo bilgilerini, faturalarını ve menşe şahadetnamelerini sistem üzerinden girmeyen firmaların evrakının Suudi Arabistan gümrük kapılarında hiçbir işleme tabi tutulmayacağı bildirilmiştir.

Söz konusu bilgi ve belgelerin elektronik ortamda gönderilmesine olanak sağlayan sistemde ihracatçı hesabı açılabilmesi için gerekli prosedürler Ekonomi Bakanlığının sitesinde yer almaktadır.

Credit Note (Alacak Belgesi) ile yapılan ithalat işlemlerinde KKDF

Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 26.12.2014 tarihli 0004843134 sayılı dağıtım yazısında; bir inceleme raporundan bahisle, ithalattaki Credit Note (Alacak Belgesi) ile yapılacak işlemlerde KKDF ve KDV tahsiline dair yapılacak uygulamaya açıklık getirilmiştir.

Bahse konu yazıda; "...serbest dolaşıma giriş beyannamelerinde (ithalat) yurt dışına ödeme yapıldığına dair banka belgesi ibraz edilememesi yada kısmi belge ibrazıyla geri kalan kısmın yurt dışındaki firmalardan alınacak "Credit Note" (Alacak Belgesi) ile tamamlanmak istenmesi durumunda yurt dışına transfer edilmeyen kısım için kaynak kullanımını destekleme fonu (KKDF) alınmadan ve KDV matrahına dahil edilmeden işlem yapılmaması..." hususu talimatlandırılmıştır.